

DECIZIE

30 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian, reprezentate de avocatul Alexandru Pavalatii,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian împotriva Ministerului Justiției privind contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ,

împotriva deciziei din data de 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din data de 04 martie 2020 și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins cererea de chemare în judecată,

constată:

La 15 noiembrie 2019 Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian au înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Ministerului Justiției, prin care au solicitat recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Ministerului Justiției nr. 05/10183 din 17 octombrie 2019 de a emite ordin de schimbare a competenței teritoriale a notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian și refuzul în satisfacerea cererii prealabile nr. 09/10727 din 01 noiembrie 2019 cu obligarea Ministerului Justiției să emită un ordin de schimbare a competenței teritoriale prin transfer a notarului Ruxanda Pavalatii din raionul Criuleni în municipiul Chișinău și a notarului Tamara Chigaian din municipiul Chișinău în raionul Criuleni.

În motivarea acțiunii reclamantele au indicat că la 12 mai 1998 Tamarei Chigaian i-a fost eliberată licența pentru exercitarea activității notariale nr. 096, înregistrată în Registrul de stat al notarilor cu teritoriul de activitate în mun. Chișinău, str. Alecu Russo, 24, iar la 22 februarie 2017 Ruxandei Pavalatii i-a fost eliberată licența pentru exercitarea activității notariale nr. 351, înregistrată în Registrul de stat al notarilor, cu teritoriul de activitate în raionul Criuleni, sediul biroului fiind în or. Criuleni, str. 31 August 1989, nr. 120, of.3.

La 19 septembrie 2019 ambele au înregistrat la Ministerul Justiției o cerere comună, prin care au solicitat emiterea unui ordin prin care să fie acceptată

schimbarea reciprocă a teritoriului de activitate (transfer) al notarului Tamara Chigaian din mun. Chișinău în raionul Criuleni și al notarului Ruxanda Pavalatii din raionul Criuleni în mun. Chișinău, solicitare respinsă prin răspunsul autorității pârâte nr. 05/10183 din 17 octombrie 2019.

La 25 octombrie 2019 reclamantele au înaintat autorității pârâte o cerere prealabilă, care a fost respinsă prin răspunsul nr. 09/10727 din 01 noiembrie 2019.

Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian au menționat că Ministerul Justiției, respingând solicitările înaintate, nu a ținut cont de faptul că situația reclamantelor este distinctă de cea reglementată de normele invocate de autoritatea pârâtă drept temei de respingere a solicitării înaintate și nu este reglementată de aceste norme. La caz, reclamantele nu pretind schimbarea teritoriilor de activitate prin suplinirea locurilor de notar, declarate vacante, ci schimbul reciproc al teritoriilor de activitate, în timp ce normele invocate de Ministerul Justiției nu reglementează procedura privind schimbul reciproc al teritoriilor de activitate, dar nici nu interzic un asemenea schimb între notari. Mai mult, anterior Ministerul Justiției a admis astfel de schimburi fără organizarea concursului, motiv pentru care reclamantele au apreciat poziția autorității pârâte ca fiind discriminatorie, inclusiv prin prisma jurisprudenței naționale.

Prin hotărârea din data de 04 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis acțiunea formulată de Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian, s-a anulat actul administrativ individual defavorabil materializat prin scrisorile Ministerului Justiției nr. 05/10183 din 17 octombrie 2019 și nr. 09/10727 din 01 noiembrie 2019 ca fiind ilegale, s-a obligat Ministerul Justiției să emită ordin de schimbare a competenței teritoriale prin transferul notarului Ruxanda Pavalatii din raionul Criuleni în municipiul Chișinău și al notarului Tamara Chigaian din municipiul Chișinău în raionul Criuleni. (f.d. 59,61-65)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 24 iunie 2020 a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din data de 04 martie 2020 și a emis o nouă hotărâre prin care a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată. (f.d. 91,92-97)

Împotriva deciziei instanței de apel, în termen, au depus recurs Ruxanda Pavalatii, Tamara Chigaian, reprezentate de avocatul Alexandru Pavalatii, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată. (f.d. 104-110,111-120)

În cererea de recurs Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian au criticat decizia instanței de apel pentru interpretarea eronată a normelor de drept material aplicabile stării de fapt a speței.

Recurentele au susținut că Ministerul Justiției este obligat să soluționeze cererea notarilor cu privire la schimbarea reciprocă a competenței teritoriale de activitate. Ministerul Justiției nu a făcut distincție dintre situațiile prevăzute de Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016 cu privire la organizarea activității notarilor și Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar, aprobat prin Ordinul Ministerului Justiției nr. 634 din 08 august 2017 și situația notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian, care este total diferită și care nu este reglementată de normele legale menționate.

La caz, Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian în calitatea lor de notari nu pretind schimbarea teritoriilor de activitate prin suplinirea locurilor de notar, declarate vacante. Mai mult, recurentele sunt notari desemnați și cu teritorii de

activitate bine determinate, însă în virtutea unor împrejurări care țin de viața lor privată, au solicitat schimbul reciproc al teritoriului de activitate.

În întâmpinarea recursului a fost depusă referință de către Ministerul Justiției. Cu referire la Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016 cu privire la organizarea activității notarilor, intimatul a punctat că prevederile legale nu reglementează schimbarea reciprocă a teritoriilor de activitate, ci stabilesc că notarii care doresc să-și schimbe teritoriul de activitate, urmează să participe la concursul pentru suplinirea locurilor vacante de notar, organizat în condițiile Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016 și ale Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar, formula de calcul al mediei de concurs, precum și modul de contestare a rezultatelor concursului, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 634/2017. Totodată o condiție obligatorie, prevăzută de art. 23, alin (1) din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016, este că notarii care doresc să-și schimbe teritoriul de activitate o pot face prin participarea la concurs doar dacă au desfășurat o activitate practică în profesia de notar de cel puțin 5 ani.

Intimatul a mai invocat lipsa dreptului încălcat al recurentelor în condițiile când art. 23 al Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016 stabilește o procedură clară și transparentă de schimbare a teritoriului de activitate a notarului.

Suplimentar, intimatul a mai invocat și prevederile art. 31, alin.(1), art. 28, alin.(1) din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016, criticând aluziile făcute la practica judiciară formată până la adoptarea Legii 69 din 14 aprilie 2016.

La 07 octombrie 2020, examinând admisibilitatea recursului depus de Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian, reprezentate de avocatul Alexandru Pavalatii, împotriva deciziei din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus examinarea în fond a acestuia, în complet de cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Verificând argumentele invocate în recurs prin prisma materialelor din dosar și opoziția formulată de Ministerul Justiției în referința din 27 octombrie 2020, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea din data de 04 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. Dreptul instanței de recurs de a adopta o astfel de soluție rezultă din prevederile art. 248, alin. (1), lit. c) din Codul administrativ, potrivit căruia, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În consecutivitatea aplicării normelor de procedură, instanța de recurs reține că potrivit art. 244, alin. (2) coroborat cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219, alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile

făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Prin prisma art. 194, alin. (2) din Codul administrativ în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Părțile nu au invocat greșeli procedurale în cadrul judecării cauzei în procedurile precedente și asemenea greșeli nu au fost observate nici de instanța de recurs.

Recapitulând esența litigiului în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Astfel, se observă că la 12 mai 1998 Tamarei Chigaian i-a fost eliberată licența pentru exercitarea activității notariale nr. 96, înregistrată în Registrul de stat al notarilor cu teritoriul de activitate în mun. Chișinău, str. Alecu Russo, 24. (f.d. 11,13)

La 22 februarie 2017 Ruxandei Pavalatii i-a fost eliberată licența pentru exercitarea activității notariale nr. 351, înregistrată în Registrul de stat al notarilor, cu teritoriul de activitate în raionul Criuleni, sediul biroului fiind în or. Criuleni, str. 31 August 1989, nr. 120, of.3. (f.d. 14,16).

La 19 septembrie 2019 Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian au înregistrat la Ministerul Justiției o cerere comună, prin care au solicitat emiterea unui ordin prin care să fie acceptată schimbarea reciprocă a teritoriului de activitate (transfer) al notarului Tamara Chigaian din mun. Chișinău în or. Criuleni și al notarului Ruxanda Pavalatii viceversa.

Motiv de schimbare reciprocă a teritoriului de activitate notarul Ruxanda Pavalatii a indicat îngrijirea și educarea copiilor minori, consolidarea familiei, precum și locul permanent de trai în mun. Chișinău, iar notarul Tamara Chigaian a indicat consolidarea familiei și intenția de a schimba domiciliul în or. Criuleni. (f.d. 21).

Drept confirmare a motivelor indicate în cerere s-au prezentat certificatul de înregistrare a căsătoriei la 09 septembrie 2011 între Alexandru Pavalatii și Ruxanda Soltan, certificatele de naștere ale copiilor xxxxx la xxxxx și xxxxx la xxxxx (f.d. 17-19); certificatul – confirmare nr. 02-06/3 din 17 septembrie 2019 eliberat de școala primară nr. 83 „Grigore Vieru”, prin care se atestă că xxxxx, domiciliată pe adresa mun. Chișinău, str. xxxxx, ap. xxxxx, este înscrisă în listele elevilor din clasa I-a D a școlii primare nr. 83 „Grigore Vieru” mun. Chișinău. (f.d. 20)

Ministerul Justiției prin răspunsurile nr. 05/10183 din 17 octombrie 2019 și nr. 09/10727 din 01 noiembrie 2019 a respins cererea notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian privind schimbarea reciprocă a teritoriului de activitate, indicând că legislația pertinentă nu prevede transferul „post pe post”, iar pentru a schimba teritoriul de activitate solicitantele urmează să participe la concursul pentru schimbarea teritoriului de activitate, la momentul demarării concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar. (f.d. 22,24)

Refuzul Ministerului Justiției de a admite cererea solicitantelor a generat prezentul litigiu în justiție, fiind soluționat de instanțele ierarhic inferioare în mod diferit.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din data de 04 martie 2020 a admis acțiunea formulată de Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian, a

anulat actul administrativ individual defavorabil materializat prin scrisorile Ministerului Justiției nr. 05/10183 din 17 octombrie 2019 și nr. 09/10727 din 01 noiembrie 2019 ca fiind ilegale, a obligat Ministerul Justiției să emită ordin de schimbare a competenței teritoriale prin transferul notarului Ruxanda Pavalatii din raionul Criuleni în municipiul Chișinău și al notarului Tamara Chigaian din municipiul Chișinău în raionul Criuleni (f.d.59,61-65), iar Curtea de Apel Chișinău, judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 24 iunie 2020 a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din data de 04 martie 2020 și a emis o nouă hotărâre prin care a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată.

Ambele instanțe și-au argumentat soluția prin prisma aceleiași Legi nr.69 din 14 aprilie 2016 cu privire la organizarea activității notarilor, dar cu interpretare diferită.

Astfel instanței de recurs îi revine sarcina să aplice corect dreptul material.

Speței îi sunt aplicabile prevederile Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016 cu privire la organizarea activității notarilor.

Analiza textuală a legii denotă principiile de exercitare a activității notarilor, statutul notarului și al notarului stagiar, modalitățile de organizare și autoadministrare a notarilor, precum și modalitățile de control al activității acestora.

Conform alin. (1), art. 23 din legea nominalizată *locurile de notar sunt suplinite prin concurs de către persoanele care au promovat concursul pentru locurile declarate vacante, precum și de către notarii care au desfășurat o activitate practică în profesia de notar de cel puțin 5 ani și doresc să-și schimbe teritoriul de activitate.*

Prevederile legale sus-citate se referă expres la locurile vacante și nu la locurile care sunt ocupate.

Aceste prevederi au existat și în Legea nr.1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat.(*a se vedea art. 14¹,alin.(2)*)

Situația din prezenta speță se referă la locurile ocupate de notari. Aceste locuri au fost obținute în temei legal și nimeni nu poate forța un notar să-și schimbe teritoriul, decât o poate face singur titularul prin acordul personal.

Deși până la adoptarea Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016 au existat litigii de acest gen, în mare parte soluționate de Ministerul Justiției prin acceptarea schimbului teritoriului de activitate a notarilor „post pe post”, stabilindu-se și o practică judiciară în acest sens, legiuitorul în noua lege nu a reglementat acest aspect și nu există nici o prevedere de interzicere a schimbului teritoriului de activitate „post pe post”.

Argumentul Ministerului Justiției, preluat de către instanța de apel, precum că conform art. 31, alin. (1) din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016, *notarul este obligat să activeze pe teritoriul de activitate pentru care a promovat concursul de suplinitură a locurilor vacante de notar și să dețină un birou cu sediul înregistrat în acest teritoriu* nu este relevant speței, ori ambii notari întrunesc aceste condiții, activează în teritoriul în care au promovat concursul și dețin în acest teritoriu birouri. Totodată, art. 31, alin. (1) din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016 nu conține norme de interzicere a schimbului teritoriului de activitate.

Cu referire la prevederile art. 28, alin. (1) al Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016, la care a făcut trimitere instanța de apel și care stipulează că *notarul, la cerere, prin ordinul ministrului justiției, este investit cu împuterniciri de exercitare a activității*

notariale în teritoriul pentru care a promovat concursul, până la împlinirea plafonului de vârstă prevăzut la art. 42, alin. (1), lit. e) instanța de recurs observă că într-adevăr Ruxanda Pavalachii prin cererea înregistrată la Ministerul Justiției cu nr. 7669 din 26.04.2017 a solicitat să fie investită cu împuterniciri de exercitare a activității notariale în raionul Criuleni. Dar nici această situație nu poate îngradi dreptul notarului pe parcursul activității de a schimba teritoriul de activitate, iar Legea a prevăzut o reglementare expresă numai pentru situația de schimbarea teritoriului pe un loc vacant.

Schimbarea teritoriului de activitate între notari nu afectează principiile exercitării activității de notar stabilite în art. 2 al Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016: *a) principiul legalității; b) principiul independenței și imparțialității; c) principiul îndeplinirii personale a atribuțiilor; d) principiul păstrării secretului profesional; e) principiul nediscriminării.*

Totodată, situațiile descrise în art.23, alin. (1) din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016 și anume că locurile de notar sunt suplinite prin concurs de către persoanele care au promovat concursul *pentru locurile declarate vacante, precum și de către notarii care au desfășurat o activitate practică în profesia de notar de cel puțin 5 ani și doresc să-și schimbe teritoriul de activitate* și situațiile când doi notari acceptă un schimb reciproc și solicită autorităților schimbarea corespunzătoare a teritoriului de activitate sunt situații distincte. În cazul schimbării „post pe post” a notarilor, în lipsa unor prevederi exprese în lege, este necesar probarea existenței unui interes legitim pentru solicitanți, care să justifice schimbarea teritoriului de activitate.

Schimbarea reciprocă cu teritoriul de activitate a notarilor nu afectează rațiunea instituirii competenței teritoriale limitate, or:

- notarii deja în funcție se prezumă a avea calificare suficientă, indiferent de teritoriul în care activează;
- schimbul reciproc nu influențează asupra numărului total de notari în teritoriile respective;
- arhiva actelor notariale rămâne în teritoriul respectiv;

Instanța de apel a considerat că interesul personal al notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian de a schimba reciproc teritoriul de activitate ar constitui temei de încălcare a drepturilor terților notari, care dispun de drepturi egale la schimbarea teritoriului de activitate în cel de la care intenționează să renunțe fiecare intimată. Aici, instanța de recurs observă ca fiind denaturată concluzia privind afectarea drepturilor altor notari, ori drept rezultat al schimbului reciproc, nu apar locuri vacante, la care ar putea pretinde alte persoane. Totodată, schimbarea reciprocă a teritoriului de activitate dintre notarii Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian nu vizează locurile declarate vacante de către Ministerul Justiției, precum și nu afectează interesele serviciului și interesele terților, sau egalitatea de șanse și corespunde cerințelor dictate de extinderea teritoriului, de numărul locuitorilor și de volumul solicitărilor din partea publicului, schimbul este unul benevol și echitabil potrivit necesităților ambelor părți.

În acest context argumentul Ministerului Justiției precum că, prin prisma prevederilor art. 23 din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016 cu privire la organizarea activității notarilor, legiuitorul a stabilit expres că schimbarea teritoriului de activitate a notarului se face prin concurs, este considerat de Colegiul lărgit neîntemeiat și nu constituie temei pentru respingerea acțiunii, deoarece legiuitorul

a stabilit posibilitatea schimbării teritoriului de activitate prin concurs numai în cazul suplinirii locului vacant de notar.

Instanța de recurs menționează că activitatea desfășurată de notarii publici este deosebit de importantă pentru exercițiul și ocrotirea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice. Din acest considerent, reglementarea modului de organizare a profesiei de notar urmează să fie clară și previzibilă. Totodată, lipsa unor reglementări legale privind permisiunea sau interzicerea schimbării reciproce între doi notari a teritoriului de activitate nu poate servi motiv de refuz în satisfacerea unei asemenea cereri.

Instanța de recurs este de acord cu argumentul Ministerului Justiției precum că în temeiul art. 225, alin. (1) din Codul administrativ instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Totuși, Ministerul Justiției, anterior în condiții similare a adoptat ordinele nr. 48 din 19 ianuarie 2016 cu privire la schimbarea teritoriului de activitate al notarilor publici Dorina Cojocari și Svetlana Sofroniuc și nr. 122 din 09 februarie 2016 cu privire la schimbarea teritoriului de activitate al notarilor publici Constanța Obadă și Alexandra Piatac.

Argumentul că aceste ordine au fost emise în baza Legii nr.1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, pe când prezentul litigiu este guvernat de Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016 cu privire la organizarea activității notarilor, fiind primul litigiu de acest gen după adoptarea Legii nr. 69 din 14 aprilie 2016, nu poate fi reținut de către instanța de recurs, din motiv că atât art. 14¹, alin. (1) și alin.(2) din Legea nr.1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat (abrogată), cât și art. 23, alin. (1) din Legea nr. 69 din 14 aprilie 2016 cu privire la organizarea activității notarilor, sunt similare ca sens și se referă la situația de schimb al teritoriului de activitate a notarului pe un loc vacant și nu de schimb „post pe post”.

Prin urmare, Colegiul lărgit consideră că Ministerul Justiției în cazul notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaiian a făcut uz de putere discreționară nelimitată, care excede limitele cadrului normativ.

În virtutea art. 225, alin. (2) din Codul administrativ verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

- a) și-a exercitat dreptul discreționar;
- b) a luat în considerare toate faptele relevante;
- c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;
- d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform pct. 61 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 28 din 23 noiembrie 2015, uzul de putere discreționară, care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.

Astfel, cadrul judiciar în procedura administrativă vizează aplicarea testului de legalitate a actului administrativ prin prisma dreptului discreționar.

Conform art. 16, alin. (1) și (2) din Codul administrativ dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Exercițarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrar.

Astfel, emiterea actului administrativ individual în baza dreptului discreționar presupune rezistența unui test legal în persoana autorității publice:

- autoritățile publice i se oferă discreție pentru a decide indiferent dacă ar trebuie să acționeze sau nu într-un caz specific, ceea ce înseamnă testul de selecție a măsurii;

- la discreție autoritățile publice trebuie să fie determinată o consecință legală din mai multe măsuri posibile, permise în fiecare caz.

Colegiul consideră că autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar.

Acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art. 137, alin. (1) din Codul administrativ potrivit căreia autoritățile publice „trebuie” să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Prin urmare, Ministerul Justiției în cazul notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian era obligat prin lege să își exercite drepturile fără erori discreționare.

Actele cauzei denotă faptul că reclamantele au beneficiat de un tratament discriminatoriu prin raportare la dispozițiile art.23, alin.(2) din Codul administrativ potrivit cărora autoritățile publice competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Orice diferență de tratament trebuie justificată în mod obiectiv.

Or, Ministerul Justiției nu a prezentat nici o versiune verosimilă care ar justifica o atare tratare diferențiată a notarilor aflați în condiții similare.

Drept consecință, instanța de recurs reține întemeiate concluziile instanței de fond privind temeinicia acțiunii reclamantelor. Instanța de fond corect a stabilit că prin refuzurile nr. 05/10183 din 17 octombrie 2019 și nr. 09/10727 din 01 noiembrie 2019 ale Ministerului Justiției, prin care a fost respinsă cererea notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian de aprobare a transferului „post pe post” a teritoriului de activitate al notarilor, reclamantele au fost vătămate în drepturi, din care considerent întemeiat s-a dispus anularea acestora.

Instanța de recurs apreciază ca fiind corecte constatările instanței de fond corect a concluzionat că la caz persistă existența unui interes legitim pentru solicitanți, care au justificat schimbarea teritoriului de activitate, deoarece schimbările produse în viața personală, de familie a notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian urmează a fi apreciate într-o corelație directă cu activitatea de notar a acestora și a teritoriului de activitate, asigurându-i persoanei libertatea de a alege munca sa, ținând cont de viața sa privată. Or, limitarea arbitrară a dreptului persoanei de a alege locul de muncă generează încălcarea dreptului la respectarea vieții private, pe când opțiunea de a fi realizat pe plan profesional, cât și personal, aparține fiecărei persoane în parte.

Drept urmare este legitim interesul notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian de a solicita un schimb benevol și echitabil a teritoriului de activitate, potrivit necesităților ambelor părți, care reprezintă modalitatea pentru ca cele două domenii, munca și familia să corespundă așteptărilor, ceea ce duce la o mai mare satisfacție în muncă, satisfacție familială și la o satisfacție ridicată privind calitatea vieții private.

De asemenea, instanța de recurs a concluzionat ca fiind corectă concluzia instanței de fond cu privire la respingerea ca fiind neîntemeiat și argumentul Ministerului Justiției precum că schimbarea teritoriului de activitate a notarului se efectuează doar pentru locul declarat vacant conform legislației. Or, refuzul

Ministerului Justiției de a aproba și a dispune transferul notarilor „post pe post”, nu poate constitui un impediment în vederea valorificării drepturilor Ruxandei Pavalatii și Tamarei Chigaian pretinse a fi lezate, pe cale judiciară, inclusiv în aplicarea de către instanță a prevederilor legale în vederea obligării Ministerului Justiției de a emite actul administrativ solicitat, substituind în acest sens procedura administrativă de realizare a dreptului, căreia Ministerul Justiției se opune în lipsa unui temei legal, cu atât mai mult că conform art. 224, alin.(1), lit. b) din Codul administrativ instanța de judecată în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emiterie a actului este întemeiată.

În lumina raționamentelor abordate supra, Colegiul constată că prima instanță corect și întemeiat a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian cu privire la recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Ministerului Justiției nr. 05/10183 din 17 octombrie 2019 de a emite ordin de schimbare a competenței teritoriale a notarilor Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian și refuzul în satisfacerea cererii prealabile nr. 09/10727 din 01 noiembrie 2019 cu obligarea Ministerului Justiției să emită un ordin de schimbare a competenței teritoriale prin transfer a notarului Ruxanda Pavalatii din raionul Criuleni în municipiul Chișinău și a notarului Tamara Chigaian din municipiul Chișinău în raionul Criuleni, motiv pentru care urmează să fie casată decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2020 și menținută hotărârea din 04 martie 2020 a judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conform art.248, alin. (1), lit. c) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de către Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian, reprezentate de avocatul Alexandru Pavalatii.

Se casează integral decizia din 24 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 04 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Ruxanda Pavalatii și Tamara Chigaian împotriva Ministerului Justiției privind contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas